

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 23030-10-11 פסיפיק מערכות מחשב (1995) בע"מ נ' עיריית הרצליה ואח'

בפני: כבוד השופטת מרים סוקולוב

המבקשת: פסיפיק מערכות מחשב (1995) בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד דוד גואטה ואילנית שרעבי

-נגד-

המשיבה: עיריית הרצליה

ע"י ב"כ עו"ד אן ברלוביץ

פסק - דין

1. עניינה של התובענה נשוא הדיון "עיוגול שטחים" ומתן סעד של השבה כספית בסך של כ- 7,280,000 ₪ בתוספת הפרשי ריבית והצמדה על-פי הקבוע בחוק רשויות מקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס - 1980 עד למועד ההשבה, או כל סכום אחר אשר יפסוק בית המשפט, בהתאם לסעיף 9 לחוק התובענות הייצוגיות תשס"ו - 2006, לגבי סכומים ששולמו כארנונה, על ידי כל הנישומים בהרצליה אשר שטח נכסיהם אינו מסתיים במ"ר שלם.

להלן השתלשלות האירועים בפרשה:

2. ביום 02.03.14 קבעתי בהחלטתי "בעניין הודעת החדילה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית" כי השיטה הראויה וההוגנת ביותר לגביית מס ארנונה הינה השיטה המדויקת, שכן המס נגבה על מלוא שטח הנכס הקיים. עוד קבעתי כי במקרה דנן לא ניתן ליישם את השיטה המדויקת שכן איננה עולה בקנה אחד עם נוסח צו הארנונה של המשיבה, "שקובע באופן מפורש כי כל חלק של מטר מרובע יראו אותו כמטר מרובע שלם!" (ראה: עמ' 11 להחלטה מיום 02.03.14).

3. לאור האמור לעיל, הוריתי למשיבה לחדול משיטת גביית הארנונה הנהוגה על-ידה. וציינתי כי היא איננה רשאית לעגל שטחים, לא כלפי מעלה בלבד, כפי שנהגה בתקופה מסוימת וגם לא כלפי מעלה ומטה, כפי שנהגה בשנים האחרונות. כאמור המשיבה איננה רשאית לחדול מגביה על-ידי חישוב מדויק של שטחי הנכסים כהצעתה והיא רשאית לחדול רק על ידי עיגול שטחים כלפי מטה. אי לכך ניתנה למשיבה רשות לתקן את הודעת החדילה שלה ברוח האמור בהחלטה הנ"ל. דהיינו- לחדול מגביית יתר של מיסי הארנונה, באופן שתחדל לעגל את שטח נכסיהם של התושבים כלפי מעלה. ותעגלם רק כלפי מטה.

4. בתאריך 31.03.14 הגישה המשיבה את תגובתה לבקשת המבקשת לאישור התובענה כייצוגית, לאחר שחלף המועד לתיקון הודעת החדילה, וטענה כי אין בכוונתה לתקן את הודעת החדילה מאחר ולדבריה היא פועלת כדין, ועתרה לעכב את ההליך בתיק דנן עד להכרעת בית המשפט העליון ברע"א 2453/13 אלעזר עמר נ' עיריית חדרה (להלן: "פרשת עמר").

5. בהחלטתי מיום 10.04.14 דחיתי את בקשת ב"כ המשיבה, ונעתרתי לבקשת ב"כ המבקשת שהתנגדה לעיכוב ההליכים ובקשה לאשר לאלתר את התובענה כייצוגית. בין יתר הנימוקים שעמדו בבסיס ההחלטה היה הנימוק שביהמ"ש העליון בהחלטתו מיום 25.11.2012 בבש"מ 6141/12 פסיפיק מערכות מחשב נ' עיריית הרצליה (פורסם בנבו, ניתן ביום 25.11.2012), דחה את בקשת האיחוד שהגיש ב"כ המבקשת והמליץ להמתין להכרעה בתיק דומה אשר התנהל באותה עת בבית המשפט המחוזי בחיפה (בפרשת עמר דנן):

"יש להתחשב בכך שאחת הבקשות (זו שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה) עומדת לפני הכרעה שיפוטית, לאחר שהתקיים בה דיון לגופו של עניין. בנסיבות אלה דומה, כי

מוטב יהיה שיתר ההליכים יעוכבו עד שתקבל החלטה
בבית המשפט המחוזי בחיפה... במקרה דנא ראוי להמתין
להכרעה שאמורה ליפול בבית המשפט המחוזי בחיפה."

ואכן בעקבות החלטה זו עוכבו ההליכים בתיק נשוא הדיון עד שניתן פסק
דין בבית המשפט המחוזי בחיפה ביום 27.02.13 בת"מ 18289-02-12 (אלעזר עמר
נ' עיריית חדרה).

אולם בית המשפט העליון בהחלטתו בפרשת עמר מיום 30.05.13, ברע"א
2453/13 הנ"ל לא הורה לעכב ההליכים בתיקים דומים עד מתן פס"ד
בערעור בבית המשפט העליון. אם אכן סבר בית המשפט העליון שמן הראוי
לעכב את כל ההליכים בתיקים דומים בבתי המשפט המחוזיים השונים היה
מורה על כך בהחלטתו, והוא לא עשה זאת. אשר על כן, ובהתחשב בכך
שבתיק נשוא הדיון בעניין הודעת החדילה כבר נתנה החלטה כמפורט לעיל,
דחיתי הבקשה להמשיך לעכב ההליכים בתיק דנן ואישרתי את התובענה
כתובענה ייצוגית ביום 10.04.14, בין היתר בהסתמך על פס"ד עמר שניתן
כאמור לעיל בבית המשפט המחוזי בחיפה.

6. בתאריך 21.09.14 אישרתי הסכמה דיונית אליה הגיעו הצדדים, במסגרתה
הוחלט כי בירור ההליך יעוכב עד להכרעתו של בית המשפט העליון ברע"א
2453/13 בפרשת עמר.

7. ביום 14.04.15 ניתנה כאמור, הכרעת בית המשפט העליון ברע"א 2453/13
ב"פרשת עמר" (פורסם בנבו, ניתן ביום 14.04.15). בפסק דינו קבע כב'
הנשיא (בדימוס) גרוניס כי השיטה המדויקת היא השיטה המחייבת אולם
ביצועה של הלכה זו יושהה, בין היתר מטעמים של התחשבות בקופה
הציבורית ובתהליכי ההתארגנות של הרשויות המקומיות, וקבע כי על
הרשויות המקומיות לאסוף נתונים מדויקים בדבר שטחי הנכסים שבתחומן
ובעתיד יחוייבו התושבים במיסי ארנונה רק על-פי השיטה המדויקת. נפסק:

"השיטה המדויקת היא השיטה המחייבת לפי תקנה 3(א) לתקנות ההסדרים. הלכה זו תחול פרוספקטיבית בלבד. בנוסף, מועד תחילתה של ההלכה מושהה, כך שהיא תיכנס לתוקף ביום 1.1.2018. יחד עם זאת, החל מיום 1.1.2016, על רשויות מקומיות שיש בידיהן נתונים מדויקים בדבר שטחי הנכסים שבתחומן או חלקם לחייבם בארנונה לפי השיטה המדויקת. כמו כן, החל ממועד זה, רשויות מקומיות שלא מצויים בידיהן הנתונים המדויקים לגבי כל הנכסים או חלקם, אך יבצעו מדידות חדשות של נכסים קיימים, ימדדו נכסים חדשים או יקבלו נתונים בדבר השטח המדויק של נכסים שבתחומן בדרך אחרת, יקבעו את שומת הארנונה עבור נכסים אלו לפי השיטה המדויקת." (ראה: פסקה 47 לפסה"ד).

8. נפקותה הדיונית של המסקנה אליה הגיע בית המשפט הינה, כי אין עילה להגשת תובענה ייצוגית נגד רשויות מקומיות בגין עיגול שטחים, לגבי גבייה שנעשתה בעבר, או בגין גבייה שתיעשה בתקופת המעבר. (ראה: פסקה 49 לפסה"ד).

טיעוני ב"כ הצדדים:

9. בדיון שהתקיים בפני ב-21.05.15 עתרה ב"כ המשיבה להורות כי לאור פסק הדין שניתן בעניין עמר הנ"ל, החלטות שניתנו בתיק דן מיום 02.03.14 ומיום 10.04.14 מבוטלות וכי יש לדחות את התובענה הייצוגית ולבטל החיוב של המשיבה בהוצאות בסך 25,000 ₪ בגין אישור התובענה כייצוגית. לחלופין, עתרה להורות למבקשת להסתלק מהבקשה.

10. מנגד עתר ב"כ המבקשת להותיר את ההחלטה המאשרת את התובענה כייצוגית על כנה. לטענתו, ההחלטה עולה בקנה אחד עם האמור בפסק הדין ב"פרשת עמר" הנ"ל. שהרי בהחלטה נקבע כי השיטה המדויקת היא השיטה הראויה ביותר והחוקית, כפי שקבע בית המשפט העליון: "עמדה זו זהה לחלוטין לאמור בהחלטת בית המשפט נכבד זה מיום 10 באפריל 2014".

11. עוד טען ב"כ המבקשת כי בעניינינו נסיבות המקרה אף חמורות יותר, שכן המשיבה נהגה לעגל את שטחי הנכסים כלפי מעלה (ולא רק כלפי מעלה ומטה), על כך אמר בית המשפט העליון בפס"ד בפרשת עמר:

"שונים פני הדברים לגבי הרשויות שנקטו בשיטת עיגול כלפי מעלה תמיד, שהן ככל הנראה מיעוט רשויות שכן קשה לטעון ששיטה זו נשענת על פרשנות סבירה של תקנות ההסדרים..."
(ראה: פסקה 43 לפסה"ד).

12. בנוסף טען ב"כ המבקשת לעניין גמול ושכ"ט, כי יש לבחון את חשיבותה הציבורית של התובענה הייצוגית, התועלת בהגשתה והסיכון שנטלו על עצמם המבקשים, באספקלריה של מועד הגשת התובענה ולא בשלב מאוחר יותר.

לדבריו, תובענה זו הוגשה עובר להגשת התובענה בעניין עמר (התובענה דנן הוגשה ב-12.10.11 ואילו התובענה בעניינו של אלעזר עמר נ' עיריית חדרה הוגשה רק ב-09.02.12), דהיינו התובענה דנן היא זו שהובילה להגשת תובענות רבות ובעקבותיה לתיקון הגבייה הלא חוקית שגובות הרשויות המקומיות השונות בהיקף של מיליוני שקלים. זו חשיבותה גם אם נפסק כי התיקון הוא פרוספקטיבי וצופה פני עתיד.

דיון:

13. השאלות הטעונות הכרעה הן כדלקמן:

- א. האם יש לבית משפט זה סמכות לבטל החלטתו מיום 10.04.14 למרות שלא הוגשה עליה בקשה לרשות ערעור?
- ב. האם לגופו של עניין יש מקום לבטל ההחלטה?
- ג. אם אכן תבוטל ההחלטה מ-10.04.14, האם רשאי בית המשפט לפסוק גמול ושכ"ט למבקשת ובאיזה מקרים ראוי לעשות כן?

14. המקור לסמכותו של בית המשפט לעיין מחדש בהחלטותיו בעניינים אזרחיים קבועה בתקנה 368(א) של תקנות סדר הדין האזרחי, שעניינה "עיין מחדש":

"לבקשת בעל דין רשאי בית המשפט לעיין מחדש בצו זמני שניתן, אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שנתגלו מאז מתן הצו, או אם ראה כי מלכתחילה לא היתה הצדקה למתן הצו."

בעניין זה פסק כב' השופט (כתוארו אז) א. גרוניס בע"א 3604/02 אוקו נ' שמי ואח', פ"ד נו(4) 505, 508 (2002):

"כלל ידוע הוא כי החלטת ביניים אינה יוצרת מעשה-בית-דין, ולפיכך הערכאה שהחליטה לגביה בראשונה רשאית לשוב ולדון בה ואף לשנותה (ע"א 450/64 איזנר נ' פינקלשטיין [1]); ע"א 161/73 ארדה בע"מ נ' סמסונוב [2]; ע"א 37/68 גינז נ' מאירי [3]). פשיטא, שנסיונות חדשות, אשר התרחשו לאחר מתן ההחלטה המקורית, פותחות פתח לשינויה על-ידי הערכאה שנתנה אותה (י' זוסמן סדרי הדין האזרחי [14], בעמ' 774) (ההדגשה אינה במקור -מ.ס.). אולם אף אם לא חל שינוי בנסיבות, נתונה לערכאה שנתנה את החלטת הביניים הסמכות לשנותה, אם כי הדבר ייעשה אך במקרים נדירים, כאשר מתברר לבית-המשפט כי נתן החלטה מוטעית (ע"א 37/68 הנ"ל [3]; ע"א 9396/00 קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים נ' זנגי [4])..."

הנה כי כן, בית המשפט מוסמך לשוב ולדון בהחלטות ביניים שנתן במידה וחל שינוי בנסיבות, ואף במקרים בהם מתברר לבית המשפט כי החלטת הביניים שנתן הינה שגויה.

15. נשאלת השאלה האם ההחלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית מיום 10.04.14, אותה מבוקש לבטל, היא בגדר "החלטת ביניים", הניתנת לביטול על ידי המותב שנתן אותה או שמא היא בבחינת "פסק דין"?

בית המשפט העליון פסק בעניין זה, כי בקשה לאישורה של תובענה כייצוגית היא בבחינת ה"פרוזדור" שבאמצעותו עותר המבקש להיכנס ל"טרקלין", שהוא הדיון בתובענה הייצוגית לגופה. כבי הנשיא (בדימוס) א. ברק ברע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, 787 (1996) פסק:

"מכאן חשיבותו הרבה של השלב הראשון בתובענה הייצוגית, שעניינו אישור (מלא או מותנה) של בית המשפט לתובענה הייצוגית. זהו הפרוזדור שבאמצעותו ניתן להיכנס לטרקלין, הוא הדיון במשפט גופו. אין להפוך את הפרוזדור למשכן קבע. הליך האישור צריך להיות רציני ויעיל. אסור לו, להליך זה, להוות גורם המצנן תובעים ראויים מלהגיש תביעה ייצוגית. עם זאת, ראוי לו להיות גורם השולל מתובעים בלתי ראויים את המשך התביעה הייצוגית."

16. שאלה זו נידונה גם בתצ(חי) 35135-06-11 יואב יחיעם נ' כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (פורסם בנבו, ניתן ביום 27.04.14), וכבי השופט גריל קבע כי עסקינן בהחלטת ביניים. לדבריו:

"כאשר נדחית בקשה לאישור תובענה ייצוגית, הרי הדבר מכריע את גורלו של ההליך הייצוגי (וזאת על אף שיתכן ויימשך הדיון בהליך התביעה האישית), ולפיכך החלטה הדוחה בקשה לאישור תובענה כייצוגית הינה בבחינת "פסק דין" עליו ניתן לערער בזכות (עיינו: ע"א 8521/03 תאגיד לאיסוף כלי משקה בע"מ נ' קראוס, פ"ד נח(3) 289, 291-292 (2004)).

לעומת זאת, החלטה המאשרת את הדיון בתובענה כייצוגית מהווה "החלטת ביניים", שכן רק לאחר אישורה של התובענה כייצוגית - "הפרוזדור", עובר בית המשפט לדיון בתובענה גופה - "הטרקלין" (עיינו: רע"א 8562/06 לימור פופיק נ' פז-גז 1993 בע"מ, בפסקה 7 (15.4.2007)).

17. בענייננו כאמור, בהחלטתי מיום 10.04.14 אישרתי את התובענה כייצוגית. דהיינו- במועד מתן ההחלטה היינו מצויים עדיין בשלב הראשון של הדיון

בתובענה הייצוגית 'בפרוזדור', ולא עסקנו בבירור התובענה לגופא (ראה: פיסקה 8 להחלטה). ומכיוון שכך, עסקינן בהחלטת ביניים, אשר ניתן לשוב ולדון בה, לשנותה ואף לבטלה, כאשר השתנו הנסיבות באופן מהותי. אם כי, נוכח ייחודו וחשיבותו של הליך אישור תובענה כייצוגית, על בית המשפט לנהל דרך של עיון מחדש בהחלטות שנתן בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, בזהירות רבה ובמקרים חריגים ביותר.

18. בענייננו יש לבחון האם שינוי הנסיבות הינו מהותי ומצדיק את ביטול ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית. בחינה זו תיעשה לאור האמור בפסק הדין שניתן על ידי ביהמ"ש העליון ב"פרשת עמר", ובהתחשב בשיטת המשפט הנוהגת בישראל. כידוע בשיטת המשפט הנוהגת בישראל פסקי דין של בית המשפט העליון משמשים תקדים מחייב לכל בתי המשפט, למעט בית המשפט העליון.

סעיף 20 לחוק - יסוד: השפיטה קובע:

" הלכה פסוקה

20. (א) הלכה שנפסקה בבית משפט תנחה בית משפט של

דרגה נמוכה

ממנו.

(ב) הלכה שנפסקה בבית המשפט העליון מחייבת כל

בית משפט, זולת בית המשפט העליון."

19. כאמור בפסק הדין ב"פרשת עמר" פסק כב' הנשיא (כתוארו דאז) גרוניס, כי הרשויות המקומיות יחויבו לגבות מיסי ארנונה ו/או תשלומי מס על-פי השיטה המדויקת אולם רק פרוספקטיבית מיום 01.01.18. (למעט רשויות שיש בידיהן נתונים מדויקים בדבר שטחי הנכסים שבתחומן הללו יחויבו לגבות על-פי השיטה המדויקת כבר מיום 01.01.16). קרי - ביהמ"ש העליון העניק לרשויות המקומיות פרק זמן להתארגנות, למרות שקבע כי שיטת עיגול השטחים שנוהגים בה הינה פסולה. ולא ניתן להחיל את ההלכה בנוגע לתשלום מס על-פי השיטה המדויקת רטרואקטיבית, יתירה מזאת, בית המשפט העליון הדגיש כי נכון למועד פסק הדין הנ"ל אין עילת השבה!

20. אי לכך, ההחלטה בפרשה נשוא הדיון, לפיה התובענה אושרה כייצוגית עומדת בסתירה לאמור בפס"ד ב"פרשת עמר" ועל כן יש מקום לבטלה, אני מורה כך ובקשת האישור נדחית בזאת.

לעניין פסיקת הגמול ושכ"ט עו"ד:

21. בהסתמך על פס"ד ב"פרשת עמר" עתר ב"כ המבקשת לפסוק לו שכ"ט עו"ד ראוי וגמול לתובעת הייצוגית. כאמור, ב"כ המבקשת הסכים לקבל את הצעת בית המשפט מיום 21.05.15 ולפיה, בית המשפט יפסוק שכ"ט עו"ד לב"כ המבקשת בסך של 75,000 ₪ + מע"מ כחוק ו-10,000 ₪ גמול לתובעת הייצוגית (זאת לאחר קיזוז הסכום שנפסק בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית). אולם מאחר והמשיבה דחתה ההצעה הנ"ל, עתר ב"כ המבקשת לפסוק לו שכר טרחה עו"ד בסך 160,000 ₪ וגמול בסך 40,000 ₪ לתובעת הייצוגית. עוד עתר ב"כ המבקשת להחזר הוצאות בגין חוות דעת שהוגשה ובדיקת מומחה בסך כולל של 9,000 ₪ + מע"מ.

לטענת ב"כ המבקשת שכ"ט עו"ד והגמול ב"פרשת עמר" לא נפסקו רק בגין ניהול ההליך בבית המשפט העליון. כטענת ב"כ המשיבה, שכ"ט עו"ד והגמול נפסקו בהתאם להוראות סעיף 22(ג) לחוק תובענות ייצוגיות. בנסיבות אלה, אין ספק כי גם למבקשת בתיק נשוא הדיון מגיע גמול ושכ"ט עו"ד.

22. ב"כ המשיבה טענה כי בנסיבות העניין אין מקום לפסוק גמול ושכ"ט לתובעת המייצגת ולבא כוחה, וכי יש להשיב למשיבה את שכ"ט בסך של 25,000 ₪ אשר שולם למבקשת בעקבות החלטת בית המשפט מיום 10.04.14, אשר אישרה את התובענה כייצוגית. לחילופין, אם בסופו של יום יחליט ביהמ"ש לפסוק שכ"ט וגמול למבקשת ולבא כוחה יש לפסוק סכום סמלי בלבד תוך קיזוז הסך של 25,000 ₪ ששולם.

23. עוד לטענתה, ב"פרשת עמר" נפסק שכ"ט נוכח היקפו של ההליך והעובדה כי נוהל דיון ממושך בביהמ"ש העליון, לאחר התייצבות היועמ"ש והגשת בקשת הצטרפות, מה שלא נעשה במקרה דנן. ב"כ המשיבה הדגישה כי לו הייתה המבקשת נענית מלכתחילה לבקשתה לעכב ההליכים עד להכרעה בבית המשפט העליון, הייתה נחסכת ממנה עבודה רבה בתיק זה.

24. לדברי ב"כ המשיבה על ביהמ"ש לבחון את שאלת זכאותם של המבקשת וב"כ לשכ"ט וגמול בהתאם להוראות סעיף 22(ג) לחוק חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), להבדיל מגמול ושכ"ט על-פי סעיף 22 (א) לחוק. מאחר ודינה של ההחלטה המאשרת את התובענה כייצוגית להתבטל נוכח ההלכה של בימ"ש העליון ב"פרשת עמר", אין מקום לפסוק גמול ושכ"ט למבקשת ולבא כוחה מכוח הוראות סעיף 22(א) לחוק, גם ב"פרשת עמר" הנ"ל הגמול ושכ"ט נפסקו למערערת על פי הוראות סעיף 22(ג) לחוק, ולא על-פי הוראות סעיף 22(א) לחוק.

דיון בעניין הגמול ושכ"ט עו"ד:

25. בסעיף 22(א) לחוק תובענות ייצוגיות נקבע כדלקמן:

"גמול לתובע מייצג

22. (א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או

חלקה, לטובת

הקבוצה, כולה או חלקה, לרבות בדרך של אישור הסדר

פשרה, יורה על תשלום גמול לתובע המייצג, בהתחשב

בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן מצא,

מטעמים מיוחדים שיירשמו, שהדבר אינו מוצדק

בנסיבות הענין."

בסעיף 22(ג) לחוק תובענות ייצוגיות נאמר כי בית המשפט רשאי במקרים מיוחדים ומטעמים מיוחדים שירשמו לפסוק גמול למבקש ו/או שכ"ט לתובע המייצג אף אם התובענה הייצוגית לא אושרה. ובלשון המחוקק:

"(ג) בית המשפט רשאי, במקרים מיוחדים ומטעמים מיוחדים שיירשמו -

(1) לפסוק גמול למבקש או לתובע המייצג אף אם לא אושרה התובענה הייצוגית או שלא ניתנה הכרעה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה, לפי הענין, בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב);

(2) לפסוק גמול לארגון שהשתתף בדיונים בתובענה הייצוגית לפי הוראות סעיף 15, אם מצא שהדבר מוצדק לאור הטרחה שטרח והתרומה שתרם בהשתתפותו בדיונים כאמור."

26. כאמור, ב"פרשת עמר" הנ"ל בית המשפט העליון פסק כי על אף שהוא דוחה את בקשת המערער לאישור התובענה כיייצוגית, בנסיבות העניין, הוא סבור כי יש מקום לפסוק גמול למערער ושכר טרחה לבא-כוחו מכוח סעיף 22(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, זאת בהתחשב בשיקולים המנויים בסעיף 22(ב) לחוק תובענות ייצוגיות. בין היתר, מאמציו של התובע המייצג והסיכון שנטל על עצמו בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה, התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה ומידת חשיבותה הציבורית.

עוד קבע בית המשפט העליון כי "היה טעם בהגשת התובענה הייצוגית. נפלה אי-חוקיות בפעילות הרשויות המקומיות, ויש להניח שהנושא לא היה מתעורר בתביעה אישית של מי מהנישומים נוכח הנזק הכספי הקטן שנגרם לכל נישום...ההליך הייצוגי שיזם המערער תרם לליבון הסוגייה, המעסיקה כאמור רשויות מקומיות ובתי משפט שונים, ולקביעת ההלכה החדשה." (ראו פסקה 50 ל"פרשת עמר" רע"א 2453/13 הנ"ל).

27. ובהמשך :

"מהטעמים שמנינו, סבורים אנו כי מקרה זה הוא מקרה מתאים לפסיקת גמול לתובע המייצג אף שנדחת בקשתו לאישור התובענה הייצוגית...המערער זכאי לגמול מן העירייה

בסכום של 20,000 ₪, ואילו פרקליטו זכאי לשכר טרחה בסך
150,000 ₪".

28. התובענה נשוא הדין הוגשה עוד לפני שהוגשה התובענה ב"פרשת עמר" גם במקרה דנן נפלה אי חוקיות בפעילות המשיבה. בעקבות הגשת התובענה דנן הוגשו תובענות דומות ברחבי המדינה שהובילו לתיקון הגביה הבלתי חוקית שגובות הרשויות המקומיות בהיקף של מיליוני שקלים וזאת גם אם נקבע כי התיקון יהיה פרוספקטיבי וצופה פני עתיד. ההליך שיזם ב"כ המבקשת תרם לליבון הסוגיה ולקביעת ההלכה החדשה, ועל כן מן הראוי לפסוק גמול ושכ"ט עו"ד למבקשת ולבא כוחה.

29. אשר על כן, לאור החלטת בית המשפט העליון ב"פרשת עמר" אשר פסק גמול למערער ושכר טרחה לבא-כוחו מכוח סעיף 22(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, למרות שקבע כי החלטת ביהמ"ש המחוזי אשר אישרה את התובענה כייצוגית מתבטלת, אני קובעת כי בנסיבות העניין יש לפסוק גמול לתובעת הייצוגית ושכר טרחה לבא כוחה מכוח הוראות סעיף 22(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.

30. סוף דבר, למרות שביטלתי את החלטותי מיום 02.03.14 ו-10.04.14, לפיהן, התובענה אושרה כייצוגית ודחיתי את בקשת האישור, אני פוסקת גמול לתובעת הייצוגית בסכום של 10,000 ₪, ולבא כוחה שכר טרחה בסך 100,000 ₪. מסכום זה יקוזז הסכום שנפסק לב"כ המבקשת בהחלטתי מיום 10.04.14, (סך של 25,000 ₪).

הסכומים דנן יוצמדו למדד יוקר המחיה ויישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלום בפועל.

ניתנה היום, י"א תמוז תשע"ה,
28 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק חיצוני.

מספר בקשה: 1:

בפני כבוד השופטת צילה צפת

מבקשים הילה לביא רכניץ

נגד

משיבים עיריית הרצליה

פסק דין

1

2

3 1. בקשה לפסיקת גמול למבקשת, התובעת הייצוגית, ושכר טרחה לבא כוחה לפי סעיף 9, ו-22 לחוק
4 תובענות ייצוגיות, חתשס"ו-2006 (להלן: "חחוק"), בעקבות הודעת הדילה שחגישה המשיבה.

5

רקע והשתלשלות ההליך

6 2. ביום 6/10/13 הגישה המבקשת תובענה נגד המשיבה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן:
7 "בקשת חאישור"). עניינה של בקשת האישור בהשבת כספי תארונוה, אשר על פי חנטען, נגבו ביתר
8 מנישומים המשלמים ארנונה בהסדר תשלומים, עקב אי הצמדת חיוב הארנונה הראשון (חודשים
9 ינואר- פברואר) בשנת הכספים 2013 למדד נובמבר 2012 שהיה שלילי.

10 3. על פי חנטען, גביית היתר עומדת בניגוד למתחייב מהוראות סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות
11 (ריבית ופרשי הצמדה על תשלומי תובה), התשי"ם-1980 (להלן: "חוק הריבית"), הקובע כדלקמן:

12 "רשות מקומית רשאית לקבוע לארנונה כללית ולמס עסקים הסדר לפרעונום
13 בתשלומים (להלן- הסדר תשלומים), במשך תקופה שלא תעלה על שנה ממועד
14 החיוב בהם; כל תשלום לפי הסדר כאמור ישולם בתוספת הפרשי הצמדה"

15 וכן בניגוד לסעיף 1, סעיף ההגדרות המגדיר נוהם "הפרשי הצמדה" באופן הבא:

16 "(1) לעניין ארנונה המשתלמת על פי הסדר תשלומים- עדכון ארנונה לפי שיעור
17 השינוי של המדד, מן המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום החיוב, עד המדד
18 שקדם למדד שפורסם סמוך לפני יום התשלום;"

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק חיצוני

- 1 4. הקבוצה שבשמה הוגשה בקשת האישור הוגדרה כ"כל התושבים אשר מחויבים בתשלום ארנונה
- 2 למשיבה, אשר שילמו ארנונה ביתר, עקב אי הצמדת התשלומים לשנת 2013 למדד השלילי".
- 3 סכום התביעה האישית הוערך על ידי המבקשת ב-1.74 ₪ (ואילו סכום התביעה הייצוגית לכלל חברי
- 4 הקבוצה הוערך בסך של 223,324 ₪.
- 5 5. כיום 2/01/14 הגישה המשיבה הודעה על חדילת גביה לפי סעיף 9(ב) לחוק התובענות הייצוגיות,
- 6 "למען הזהירות". בהודעה זו טענה, כי פעולותיה תואמות לחלוטין את חוק הריבית, מקום בו מועד
- 7 התשלום הדו חודשי הראשון בגין חודשים ינואר- פברואר, הינו 1 לינואר ומדד הבסיס זהה למדד
- 8 אליו יש לחצמיד את הסכום לתשלום (מדד אוקטובר). לפיכך, לדידה, פעלה כדין, כאשר לא בוצעה
- 9 הצמדה כלשהי למדד עבור התשלום הראשון, כיוון שלא נוצרו הפרשים. על כן, לגישה, על הבקשה
- 10 לחידתות.
- 11 6. יחד עם זאת, ציינה המשיבה כי על מנת להסיר כל ספק בשאלת מועדי התשלומים הדו חודשיים
- 12 (אשר לא פורטו במסגרת צו הארנונה 2013), הוסיפה הערת חבהרה בצו חארנונה לשנת 2014,
- 13 המבהירה כי תשלומים יבוצעו ב-1 לכל חודש. לפיכך, ולמען הזהירות, הודיעה המשיבה כי תחדל
- 14 מלחייב ולגבות תשלומי ארנונה דו חודשיים לחודשים ינואר- פברואר 2013 ללא הצמדה למדד
- 15 המחירים כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הריבית.
- 16 7. הצדדים חלוקים באשר למועדי החיוב. לטענת המבקשת, מועד החיוב הוא ה - 16 לכל חודש (וניתן
- 17 ללמוד זאת מן החיובים העוקבים לחיוב הראשון) ואזי שיש לבצע הצמדה לפי מדד הבסיס (חודש
- 18 אוקטובר), הוא - "המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום החיוב" לעומת מדד חודש נובמבר,
- 19 הוא - "המדד שקדם למדד שפורסם סמוך לפני יום התשלום" (ראו סעי' 4 (1) לחוק הרשויות
- 20 המקומיות).
- 21 8. בהודעה זו נטען כי גביית היתר הנה בסך של כ- 350,000 ₪ וכי יש לחייב את המשיבה בגמול בסך
- 22 18,700 ₪ ושכ"ט בסך 74,800 בצירוף מע"מ.
- 23 9. בתשובה לתגובה זו טענה המשיבה, כי יש להבחין בין "מועד התשלום" שהינו 1 לינואר לבין המועד
- 24 האחרון לתשלום כמפורט בהודעות הדו חודשיות, אשר נקבע ליום 31 לינואר. כן התנגדה המשיבה
- 25 להרחבת חזית באשר למועדי חיוב נוספים.
- 26 טענות הצדדים - שכ"ט וגמול
- 27 10. לטענת המשיבה, בנסיבות העניין ובעיקר לאור העדר העילה, אין כל הצדקה לפסוק למבקשת גמול
- 28 (שכ"ט כלשהם, ולחילופין טוענת, יש לפסוק סכום סמלי בלבד. ביתר פירוט נטען, כי הודעת החזילה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק חיצוני:

- 1 הוגשה למען הזהירות בלבד, וזאת נוהטעם, כי פעלה כדין לאור הנימוקים שפורטו לעיל. בהקשר זה
- 2 הפנתה המשיבה להחלטת שניתנה בת"צ (נצרת) 10-13-20241 לאון נ' עיריית נצרת (2.4.14), הדוחת
- 3 לטענתה בקשה זהה, תוך שנקבע כי לעירייה אסור להוריד את סכום הארנונה אל מתחת לסכום
- 4 המזערי תקבוע בחוק. עוד נטען, כי לא נעשתה פנייה מוקדמת לרשות ולפיכך, כאמור, אין מקום
- 5 לפסוק גמול ושכ"ט.
- 6 11. כאשר לשיקולי התשומה, טוענת המשיבה, כי הבקשת הוגשה מבלי שצורפה לה חוות דעת, ומגלמת
- 7 בחובה טעות משפטית בהבנה ופרשנות החקיקה. לפיכך, לגישתה, השקעתה של המבקשת ובא כוחה
- 8 הנה מועטה ביותר. זאת ועוד, המבקשת לא טרחה להתייצב לדיון ומכאן שאין לפסוק לטובתה גמול
- 9 כל שהוא. כמו כן, נטען כי התובענה דן הנה אחת משרשרת תובענות ייצוגיות זהות, כך שכל טרחתו
- 10 של בא כוח המבקשת הסתכם בהכנת עותקים של אותה התובענה. עוד נטען, כי ההליך המשפטי
- 11 הסתיים כבר בשלביו הראשונים בעצם הודעת המשיבה על הודעת החרילה.
- 12 12. כאשר לשיקולי תמוקה טוענת המשיבה, כי אף לו היה מקום לקבל את טענת המבקשת והיה מקום
- 13 להצמיד את תשלום הדוח חודשי הראשון למדד, אזי חייתת מועילת לקבוצה בחודש ינואר 2013 אך
- 14 מאידך, מויקה לנישומים אחרים בשנים אחרות בעקבות עליית המדד. כאשר לשיקולי הכוונה
- 15 ציבורית, נטען כי לא הייתה בבקשת כל תועלת ציבורית ולא היה בה דבר אשר קידם את שמירת
- 16 החוק.
- 17 13. מעגד, טוענת המבקשת, כי המדובר בתובענה ייצוגיות ראויה שעניינה ביישום הוראות החוק
- 18 והפסקת גביית היתר מן התושבים, וכי יש לתת תמריץ להגשת תובענות ייצוגיות ראויות. זאת ועוד,
- 19 נטען כי בא כוח המבקשת עמל קשת בכדי להגישו וכי משרדו חינו פורץ דרך בהגשת תובענות
- 20 ייצוגיות שעילת תביעתן ייחודית ועניינן עיריות ורשויות מקומיות שאינן מצמידות את התשלום הדו
- 21 חודשי למדד השלילי.
- 22 14. עוד נטען, כי המשיבה חרלה מגביית היתר ובכך התובענה הביאה תועלת רבה לקבוצה, וכי אין
- 23 נפקות למונח "חדילה מטעמי זהירות", כמו גם לטענות בדבר "העדר עילה", אשר נועדו להמניט
- 24 מגובה שכר הטרחה. בהקשר זה צויין כי אילו חייתת המשיבה מחייבת בתשלום ארנונה כיום 1/1/13
- 25 אוי לא הייתה מחויבת להצמיד את התשלום הראשון למדד ואולם, הוכח כי המשיבה מחייבת לאחר
- 26 היום ה- 15 לחודש (31 לכל חודש אי זוגי) ועל כן מחויבת בהצמדה. לדידה של המבקשת המדובר
- 27 בגביית יתר על סך 305,613 ₪ (זאת על פי חוות דעתו של רו"ח שצורפה לסיכומים).
- 28 15. בסיכומם של דברים, לגישת המבקשת, התובענה הייצוגית תסכח לקבוצה סכום של 611,226 ₪ (על
- 29 פי חישוב השבה למשך שנתיים) ועל כן מצדיקה פסיקת גמול בסך של 30,000 ₪ ושכ"ט על סך
- 30 122,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק תיצוני.

תכונה

- 1
- 2 16. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שעניינה תביעת השכה נגד חרשות ובגין גביית יתר. הרשות
- 3 הגישה הודעת חדילה המוסדרת, בין היתר, בסעיף 9 לחוק אשר סעיפיו הרלוונטיים כעניינו קובעים
- 4 כדלקמן:
- 5 "9.(א)....
- 6 (ב) בית המשפט לא יאשר תובענה ייצוגית בתביעת השכה נגד רשות, אם הרשות
- 7 הודיעה כי תחדל מהגביה שבשלה הוגשה הבקשה לאישור והוכח לבית המשפט כי
- 8 היא חדלה מהגביה כאמור לכל המאוחר במועד הקובע.
- 9 (ג) תחליט בית המשפט כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי הוא-
- 10 (1) על אף הוראות סעיף 22, לפסוק גמול למבקש בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף
- 11 22(ב);
- 12 (2) לקבוע שכך טרחה לבא כוח המייצג בהתאם להוראות סעיף 23".
- 13 17. הוראה זו מסמיכה את בית המשפט לפסוק גמול מיוחד לתובע מייצג ושכר טרחה לבאי כוחו, במקום
- 14 שהוא מוצא לנכון לעשות כן, על אף שהתובענה הייצוגית לא אושרה ולא נוהלה, עקב הודעת הרשות
- 15 הציבורית על חפסקת גביית התשלומים בגינם הוגשה התובענה.
- 16 18. הוראות סעיף 9, אינן מכירות כחודעת חדילה "למען הזהירות" אשר משמעה, לגישת חמשיבה,
- 17 העדר עילת לבקשת האישור. גישת זו של המשיבת, מנסה לאחוז במוקל משני קצותיו, וזאת אין
- 18 לאפשר. איש לא מנע מחמשיבת לעמוד על טענותיה ולנהל את התיק, אולם שעה שהגישה חודעת
- 19 חדילה, אשר משמעותה חפסקת הגבייה האסורה, לא תשמע טענת העדר העילה.
- 20 19. מעבר לכך, ולגופו של עניין, צו הארנונה לשנת 2013, אינו בהיר באשר למועד תשלום חיובי
- 21 הארנונה, נתון זה, חמשיפע כפועל יוצא על אופן ההצמדה, ומצביע לכאורה על אפשרות, כי תמועד
- 22 הקובע לתשלום הוא בסוף החודש, ואזי מחייבת הצמדה לנודד, כגישת המבקשת. לראייה, מועד
- 23 התשלום הוסדר בצו הארנונה לשנת 2014, כנו גם תמועד הנקוב על שוברי התשלום: 31/1/13.
- 24 20. בהקשר זה יש לציין, כי בחלטה אליה הפנתה המשיבה (ת"צ (נצרת) 10-13-2024), כתינוכין
- 25 לטענותיה באשר להעדר עילה, מוצא בית המשפט, דווקא, כי תמועד הקובע לחיוב הוא בסוף החודש
- 26 (לאור האמור בצו הארנונה ומועד הנקוב על שובר התשלום). בקשת האישור נדחתה במקרה זה
- 27 מטעם שונה לפיו, לא ניתן להחיל מדד שלילי כאשר התוצאה מביאה לחפחתת תסכום לתשלום
- 28 נחתת לסכום הקרן הנקוב בחוק, סוגיה שאיננו נדרשים לה כעת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק תיצוני:

- 1 במקרה שבפנינו קיימת עילה לבקשת האישור, ולפיכך יש להידרש לשאלת שכר הטרחה והגמול
- 2 הראויים בנקרה דנא. כאמור, בסעיף 9 לחוק, סעיפים 22 ו-23 מתווים את השיקולים בהם יתחשב
- 3 בית המשפט, בין היתר, בעת פסיקת גמול ושכר טרחת עורך דין. על שיקולים אלו נמנים, הטרחה
- 4 שטרחה התובע המייצג ובא כוחו והסיכון שלקחו על עצמם בניהול התביעה; מורכבות ההליך; מידת
- 5 החשיבות הציבורית שבתובענה; האופן בו ניחל כ"כ המייצג את החליף; והפער בין הסעדים
- 6 הנתבעים לבין אלו שנפסקו בתובענה.
- 7 22. מניין השיקולים הללו איננו ממצה, אין מדובר ברשימה סגורה, כי אם בקווים מנחים. זאת ועוד,
- 8 בעת פסיקת גמול ושכ"ט, במצב הייחודי של דחיית הבקשה לאישור מחמת הודעת תדילת, יש לתת
- 9 משקל לשאלה, אם התובענה הייצוגית היא זו שהביאה לשינוי התנהלותה של הרשות. מן העבר
- 10 השני יש לתת את הדעת לכך שהגמול ושכ"ט משולמים מן הקופה הציבורית ועלינו לנחוג בה כנושה
- 11 והירות. ואולם, יש לזכור כי שיקול זה קיבל ביטוי נסוים בהגנה המיוחדת שניתנה למדינה
- 12 ורשויותיה בחוק. (ראו: ע"מ 2395/07 אכדיה סופטוור סיסטמס בע"מ נ' מדינת ישראל –מנהל
- 13 המכס ומס בולים (27.12.10) וכן, ע"מ 6687/11 מדינת ישראל נ' אבוטבול (25.12.10)).
- 14 23. כיישום שיקולים אלו בעניינו, נמצא כי יש להפחית במידה ניכרת את הסכומים המבוקשים,
- 15 הגבוהים מדי בנסיבות העניין.
- 16 24. ראשית, יש לעמוד על כך, כי ההשקעה המקצועית שנדרשה לצורך תגשת התובענה, איננה מן
- 17 הגבוהות, גם אם הייתה מתקבלת הטענה כי מדובר בעילה פורצת דרך, שכן בכסיסה של המחלוקת
- 18 בין הצדדים עמד שאלה משפטית מוגדרת וברורה אשר לא דרשה הוחת תשתית עובדתית רחבה
- 19 ומורכבת.
- 20 25. זאת ועוד, אכן מדובר בתובענה אחת מיני תובענות זהות אחרות, אשר הוגשו לאחרונה על ידי בא כח
- 21 המבקשת, כנגד רשויות מקומיות, כך שלא נראה כי ההשקעה בכתיבתה הייתה מרובה. כמו כן,
- 22 הצדדים לא נדרשו לקיים דיון מהותי בבקשה, עת הוגשה הודעת החדילה (אף בטרם שניתנח
- 23 התשובה לבקשת האישור). לא נמצא על כן, כי הושקעה טרחה מיוחדת בהגשת התובענה או כי
- 24 הסיכון שנטלה המבקשת ובא כוחה היה גדול.
- 25 26. יש לחעיר על חדרך בא נוהל ההליך על ידי המבקשת, עת העלתה את סכום התביעה הייצוגית לכלל
- 26 חברי הקבוצה, באופן תדיר ומתגובה לתגובה. כך, תועמד בתחילה סכום חתביעה על סך 223,324 ₪
- 27 במסגרת בקשת האישור, ועלה לסך של - 350,000 ₪ בתגובה לחודעת החדילה, עלה שוב לסך של -
- 28 374,000 ₪ בעת דיון, ולכסוף תועמד על סך של 611,226 ₪ במסגרת הסיכומים לעניין הגמול ושכ"ט.
- 29 יצויין, כי המבקשת, ביססה את הסכום האחרון על חוות דעת שצורפה לסיכומיה, מבלי שזכרה בא
- 30 בבקשת האישור ואף לא נתבקש אישור לצירופה, וכן התבסס על חשבה שתושבה לשנתיים, על אף

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים
מנהליים

ת"צ 11738-10-13 לביא רכניץ נ' עיריית הרצליה

תיק חיצוני:

- 1 שבבקשת האישור הוגדרה העסקה רק בחיוב הדוח החודשי הראשון של שנת 2013. גם הגמול ושכר
2 הטרתה המבוקשים גדלו והאמירו, מבלי שנמצא לכך כל בסיס.
- 3 27. לבסוף, יש לתת את הדעת כי הסכומים המבוקשים משולמים מן הקופה הציבורית, ומכאן שיש
4 לנהוג במשנה זהירות, ביחוד נוכח השיקולים שפורטו.
- 5 28. בסיכומם של דברים ועל יסוד השיקולים דלעיל, נמצא לנכון לחייב את המשיבה בגמול למבקשת על
6 סך של 2000 ₪ ושכ"ט לבא כוחה בסכום של 20,000 ₪.

סוף דבר

- 8 29. הודעת החדילה מתקבלת ובקשת האישור נדחית.
- 9 30. נדחית התביעה האישית.
- 10 31. המשיבה תשלם גמול למבקשת ושכ"ט לבא כוחה כמפורט בסעי' 28 לעיל.
- 11 32. העתק פסק הדין ישלח למנהל בתי המשפט לצורך רישום.

12
13
14
15
16
17
18
19

ניתן היום, ט"ו תמוז תשע"ה, 02 יולי 2015, בהעדר הצדדים.

צילה צפת, שופטת

20
21
22
23